

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК КРИТИЧНО ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ УСПІШНОГО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЄКТІВ ДЕРЖАВНО- ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

К.С. Д'яченко¹

*¹ аспірант кафедри соціології і публічного управління, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
kostiantyn.diachenko@sgt.khpi.edu.ua*

Актуальність проблеми правового забезпечення проєктів державно-приватного партнерства (ДПП) демонструється перш за все в умовах сучасної економіки, де державні та приватні інституції шукають шляхи ефективної взаємодії для розвитку інфраструктури та надання соціально значущих послуг. Зміцнення нормативно-правової бази, яка регулює ДПП, є ключовим фактором у формуванні сприятливого інвестиційного клімату, адже від чіткості та стабільності законодавства залежить успіх впровадження довгострокових проєктів.

Метою роботи є дослідження нормативно-правової бази як критично важливого елемента успішного здійснення проєктів ДПП, а також визначення основних вимог до законодавства для забезпечення стабільного розвитку цих проєктів. Завдання дослідження полягає в оцінці важливості нормативно-правової бази ДПП та розробці пропозицій для поліпшення законодавства, яке регулює ДПП.

Основою для аспекту планування, підготовки та реалізації проєктів державно-приватного партнерства є нормативно-правова база, яку також іноді називають законодавчою основою. Нормативно-правова база ДПП - це система законодавчих, нормативних актів та політик, які визначають, як саме розробляються, відбираються та впроваджуються проєкти ДПП.

У своїх виданнях з державно-приватного партнерства Європейський експертний центр ДПП (підрозділ Європейського інвестиційного банку) наголошує, що проєкт або ж програма ДПП мають найбільші шанси на успіх, якщо вони розробляються, фінансуються та реалізуються в рамках чіткої, стабільної та сприятливої для складних, довгострокових інвестиційних механізмів ДПП правової бази [1, с. 95].

Саме чітке, зрозуміле і досконале законодавство є одним з ключових елементів сприятливого інвестиційного клімату і відіграє вирішальну роль у успішній реалізації проєктів державно-приватного партнерства. Це вимагає, щоб правила ведення бізнесу були чіткими, легкими для розуміння та надійними, а також абсолютно вільними від можливостей зловживань з боку влади та корупції, що допомагає інвесторам планувати свої дії з мінімальними ризиками.

Також важливо створити підґрунтя для впровадження та функціонування ефективних систем моніторингу та контролю виконання умов контракту, а також для запобігання зловживань корупцією. Закони повинні передбачати захист прав інвесторів від будь-яких довільних заходів державних органів, і не повинно містити положень, які ставлять когось, хто змагається на ринку, в невідгідне становище у порівнянні з іншими суб'єктами [2, с. 55].

Для збалансованого розвитку державно-приватного партнерства вигідно мати певний законодавчий акт, який визначає правила або процедури взаємодії між державою та приватним сектором саме в питаннях ДПП. У деяких країнах просто не існує визначених спеціальних законів, які б безпосередньо регулювали інвестиції, що здійснюються в рамках ДПП. До таких країн відносяться Франція та Сполучене

Королівство. В інших країнах, натомість, запроваджено чіткі та суворо обов'язкові до виконання правові норми щодо здійснення ДПП, як то в Польщі та Іспанії [3].

Структура нормативно-правової бази ДПП в країнах ЄС відрізняється залежно від правових традицій та існуючих законів. Більшість країн Європи мають правові традиції, засновані на цивільному праві, що означає, що їх законодавство походить від набору письмових правил або цивільного кодексу. На противагу цьому, системи загального права (наприклад, в Ірландії та Сполученому Королівстві) надають більшого значення Ірландії та Сполученому Королівстві) більший акцент робиться на прецедентному праві та прецедентах [3, 4].

Як зазначається науковцями, наявність спеціальних законодавчих актів не гарантує успіху проекту, а радше вмиле використання та співіснування правових норм, які чітко визначають, які суб'єкти уповноважені здійснювати інвестиції в рамках ДПП, і які регулюють становище інвесторів та фінансових установ у цих проектах. Закони, що регулюють корпоративне право, податкове право, заставне право, законодавство про іноземні інвестиції, право інтелектуальної власності та державні фінанси, повинні бути сприятливими ДПП [2, с.55-56].

Форма та зміст законодавчої бази ДПП відрізняється в різних країнах. Однак, для того, щоб програма ДПП була успішною, законодавча база повинна відповідати певним критеріям, а саме: встановлювати чітке політичне обґрунтування для реалізації проектів ДПП, визначати різні типи угод ДПП, встановлювати чіткі та надійні інституційні ролі та процедури для різних етапів проектного циклу ДПП, включаючи відповідальність за прийняття рішень проектного циклу, включаючи відповідальність за прийняття рішень, передбачити управління питаннями економічної доступності, включаючи бюджетування та оцінку фінансового впливу.

При цьому не слід забувати, що законодавство у сфері ДПП має бути достатньо гнучким, щоб враховувати нові виклики та можливості, а держава повинна мати можливість застосовувати різні регуляторні інструменти до різних типів проектів ДПП. Бюрократичні бар'єри слід мінімізувати для прискорення процесу прийняття рішень.

Основним результатом роботи є встановлення зв'язку між правовою основою та ефективністю впровадження ДПП у розвинених країнах, де існують сильні гарантії прав власності, стабільні економічні умови та мінімальне втручання держави в бізнес. Доведено, що саме правова стабільність і прозорість законодавства визначають готовність інвесторів брати участь у проектах. Прикладом цього є досвід країн, які мають чітко сформовану нормативну базу для ДПП, таких як Франція, Німеччина та Великобританія.

Висновки дослідження підкреслюють необхідність перманентного удосконалення правової бази ДПП для мінімізації ризиків інвесторів та забезпечення прозорих умов співпраці, відповідно до викликів сьогодення. Рекомендується розробляти законодавчі акти, які передбачають захист прав інвесторів, ефективну систему моніторингу та контролю виконання умов договорів, а також умови для чесної конкуренції. Такий підхід дозволить створити синергетичну модель співпраці держави та бізнесу, яка відповідатиме економічним і соціальним потребам суспільства.

Список літератури:

1. EPEC guide to Public-Private Partnerships - Publications Office of the EU. URL: <https://doi.org/10.2867/8101>.
2. Kociemska H. Public-private partnership project success circumstances. Journal of Modern Accounting and Auditing. 2010. Т. 6, № 11. С. 53-58.
3. ESTABLISHING THE PPP FRAMEWORK. PUBLIC-PRIVATE-PARTNERSHIP LEGAL RESOURCE CENTER. URL: https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/PPP_Online_Reference_Guide/Establishing_PPP_Framework.
4. PPP Legal Framework. URL: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/applicable-all-sectors/ppp-legal-framework>.